

dr hab. Piotr Tarcholik

Dziedzina: Sztuki muzyczne

Dyscyplina artystyczna : Instrumentalistyka

Akademia Muzyczna w Krakowie

Kraków, dnia 31.01.2019

Recenzja

**dotycząca dzieła oraz dorobku artystycznego, naukowego i osiągnięć
dydaktycznych Pana Dra Michała Maciaszczyka w związku z
postępowaniem
o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk
muzycznych,
w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka**

Zleceniodawca opinii

Akademia Muzyczna w Krakowie, Wydział Instrumentalny; zlecenie podjęte w związku z decyzją Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 7 listopada 2018 (BCK - VII - L – 7514/18), na podstawie art.18a ust.5 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789), powołującą komisję habilitacyjną do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka dla Pana Dra Michała Maciaszczyka. Postępowanie zostało wszczęte w dniu 1 czerwca 2018 roku przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów w Warszawie. Do przesłanego przez Dziekana Rady wskazanej przez wnioskodawcę do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego pisma, sygnowanego datą 10 grudnia 2018 roku (DII/2/2018/232), informującego o wyznaczeniu mnie jako recenzenta komisji habilitacyjnej do oceny osiągnięć Pana Dra

Michała Maciaszczyka, została dołączona dokumentacja, zgodnie z wymogami stosownej ustawy i rozporządzeń.

Dokumentacja przedstawiona w wersji pisemnej i elektronicznej składa się z płyty zawierającej wersję elektroniczną (PDF) Wniosku, Autoreferatu, Dokumentacji oraz płyty CD *Cztery Pory Roku* Antonia Vivaldiego.

Podstawowe dane o Habilitancie

Pan Dr Michał Maciaszczyk jest absolwentem Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego, którą ukończył z wyróżnieniem w 1997 roku. W latach 1997- 2000 był zatrudniony na stanowisku koncertmistrza *Wiener KammerOrchester*, a następnie w latach 2000- 2008 pracował jako skrzypek w orkiestrze *Staatsoper Wien* i *Wiener Philharmoniker*. Od roku 2014 jest dyrektorem artystycznym *Polish Art. Philharmonic* w Myślenicach. W 2015 roku uzyskał dyplom Doktora Sztuk Muzycznych na podstawie rozprawy *Trio e- moll Louise Farrenc w kontekście rozwoju tego gatunku instrumentalnego w XIX wieku w Europie*, nadany przez Radę Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie.

Ocena autoreferatu

Przedstawiony w języku polskim oraz angielskim Autoreferat Pana Dra Michała Maciaszczyka przedstawia krótką notkę biograficzną, obszerny opis dzieła artystycznego, przedstawionego przez Pana Dra Michała Maciaszczyka w postępowaniu habilitacyjnym oraz przebieg kariery muzycznej i dokonań Habilitanta. Autoreferat napisany jest w sposób spójny i ciekawy. Ze szczególnym zainteresowaniem przeczytałem opis dzieła muzycznego, w którym Pan Dr Michał Maciaszczyk zawarł swoje credo artystyczne. Zdumiewa mnie brak jakichkolwiek wspomnień odnośnie polskich pedagogów, Habilitant koncentruje się za to na osobie Nicolasa Harnoncourta, z którym miał okazję się zetknąć w czasie swojej współpracy z *Wiener Philharmoniker* i którego traktuje jako swojego mistrza.

W dalszej części Autoreferatu podkreślona zostaje rola zespołów kameralnych działających w ramach orkiestr, w których grał Habilitant oraz udział w formacjach *GoldergTrioWien* (z pianistką Barbarą Moser i wiolonczelistą Attilą Pasztorem) i *Laskine Duo* (z harfistką Pauliną Porazińską).

W akapicie dotyczącym działalności solowej Habilitant nie wypunktowuje żadnego szczególnego dla siebie koncertu, wymienia jedynie sale koncertowe, w których występował oraz podkreśla wpływ działalności orkiestrowej i kameralnej na swój rozwój jako solisty.

Bardziej obszernie Dr Michał Maciaszczyk opisuje swoją działalność jako dyrygenta. Wspomina osoby, które stanęły na drodze muzycznego rozwoju i w pewien sposób zainspirowały go do tej formy działalności muzycznej, wymienia orkiestry z którymi współpracował oraz podkreśla znaczenie, jakie miało dla niego objęcie stanowiska dyrektora artystycznego Polish Art. Philharmonic.

Habilitant opisuje również swoją działalność w zakresie upowszechniania kultury poprzez *Festival dell'Arte* w pałacu w Wojanowie, którego jest współzałożycielem. Pan Dr Michał Maciaszczyk podkreśla również swój wkład w popularyzowanie polskiej muzyki i polskich artystów na estradach Wiednia.

W akapicie poświęconym działalności pedagogicznej Habilitant wspomina o kursach mistrzowskich, które prowadził oraz koncertach z orkiestrą Akademii Muzycznej w Krakowie i Central Conservatory of Music w Pekinie.

Autoreferat zakończony jest cytatem Bronisława Hubermana i krótką definicją wartości artystycznych, którym hołduje Pan Dr Michał Maciaszczyk.

Ocena dzieła artystycznego

Zgodnie z wymogami dotyczącymi przewodu habilitacyjnego – wskazaniem osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1852), Pan Dr Michał Maciaszczyk przedstawił dzieło artystyczne w postaci płyty CD *Cztery Pory Roku* Antonia Vivaldiego.

Wykonawcy dzieła są :

Michał Maciaszczyk- skrzypce i dyrygent

Julia Kotarba- wiolonczela

Andrzej Zawisza- klawesyn

Polish Art. Philharmonic

Georg Burdicek- reżyser dźwięku

Wydawcą płyty jest agencja artystyczna All Muses.

Nagrania dokonano w kościele św. Jana Chrzciciela w Dobczycach

Cykl czterech koncertów Antonia Vivaldiego *Le Quattro Stagioni* cieszy się ogromną popularnością wśród słuchaczy i wielkim zainteresowaniem wykonawców. Od początków fonografii zarejestrowanych zostało setki wykonań, różniących się od siebie pod każdym możliwym względem. Chociaż jest to dzieło okresu baroku, to jako muzyka programowa nie posiada skonkretyzowanej tradycji wykonawczej. Sonety stanowią kanwę oraz program muzyczny stanowią kierunek muzyczny, wielokrotnie wykraczający poza tzw. stylowość, odpowiednią dla muzyki instrumentalnej baroku. Oddanie nastroju oraz konkretnych scen opisanych w sonetach stanowi cel sam w sobie, do którego wykonawcy zmierzają na wiele różnych sposobów. Są jednak pewne granice swobody artystycznej, a są to granice dobrego smaku, najczęściej różnie definiowany przez różne grupy odbiorców. Wielu wykonawców, dla których łakomym kąskiem jest bycie postrzeganym w kategorii nowatorstwa, może tą granicę łatwo przekroczyć. I o ile w przypadku koncertu na żywo, można przyjąć choć niekoniecznie zaakceptować interpretacje mające na celu wzbudzenie skrajnych odczuć u słuchaczy, o tyle realizując nagranie studyjne należy zadać sobie pytanie o dobór właściwych środków interpretacji. I przede wszystkim czy dane dzieło jest odpowiednie do przedstawienia komisji habilitacyjnej.

Niniejszy zapis dowodzi sporego zaawansowania instrumentalnego Pana Dr. Michała Maciaszczyka oraz jego szerokiej wizji interpretacji utworu. Tak szerokiej, że trudno jest się oprzeć wrażeniu, że zakres swobody wykracza niejednokrotnie poza granice logiki i dobrego smaku, a wkracza w rejony groteski.

Samo brzmienie skrzypiec określiłbym jako jasne, precyzyjne i dobrze artykułowane. Równocześnie jednak brakuje w nim ciepła i jest często zbyt ostre. Nie wiem czy zamierzenia interpretacyjne przerosły możliwości brzmieniowe instrumentu Habilitanta, czy też soliście nie przeszkadza sforsowany dźwięk, w mojej jednak opinii mocne przerysowanie dźwięku jest barierą, której nie należy pochopnie przekraczać.

Wiele fragmentów nagrania należy obiektywnie docenić za wysoki poziom wykonawczy. Dynamiczna „Burza”- III cz. Lata, choć grana w zbyt koncertowy sposób na granicy sforsowania dźwięku, przykuwa uwagę dużym temperamentem wykonawców. Bardzo ładna jest II cz. Jesieni z ciepłym brzmieniem kwintetu na tle indywidualnego improvisando klawesynu. Zgrabna i ciekawa I cz. Zimy eksponuje

różnorodność brzmień, kontrasty i żywą dynamikę. Niestety są też fragmenty zupełnie groteskowe jak I i III cz. Jesieni, w których realizacja tekstu i interpretacja tempa wykraczają poza logikę i dobry smak.

Moja całościowa opinia na temat przedstawionego przez Pana Dra Michała Maciaszczyka dzieła artystycznego sprowadza się do powtórzenia i podkreślenia stwierdzenia, że interpretacja, która podczas koncertu publicznego może zachwycić słuchaczy nieokiełznanym szaleństwem interpretacyjnym, finezją i polotem, przy odbiorze z płyty nieco rozczarowuje małą dbałością o szczegóły w wykańczaniu fraz, jakością brzmienia, intonację etc. Stawia więc pod znakiem zapytania zasadność przedstawienia takiej właśnie płyty w postępowaniu habilitacyjnym. Jak powiedział wielki mistrz Witold Lutosławski: „Celem działań artysty winna być sztuka i jej twórcy, a nie on sam i jego satysfakcje czy korzyści”¹. Myślę, że wbrew wielu deklaracjom zawartym w credo artystycznym Autoreferatu, tego właśnie elementu zabrakło w wizji artystycznej Habilitanta. Ponieważ jednak artysta ma prawo do artystycznej swobody i tego prawa nie zamierzam podważać, uznaję że:

Przedstawione do oceny dzieło artystyczne spełnia wymagania art.16, § 12 pkt.2 ust. 3.

Ocena osiągnięć artystycznych Pana Dra Michała Maciaszczyka

Znacząca część przedstawionego w II cz. dokumentacji przez Pana Dra Michała Maciaszczyka dorobku artystycznego obejmuje koncerty, które stanowiły dorobek artystyczny przedstawiony w postępowaniu o nadanie tytułu doktora sztuki.

Pozostała część obejmuje koncerty zebrane chronologicznie w tabeli, bez podziału na działalność dyrygencką, solową, kameralną. Ocena moja skoncentrowana jest na okresie po nadaniu tytułu sztuki doktora, jako miarodajnego do określenia kierunku rozwoju i intensywności działalności artystycznej Habilitanta.

Udokumentowana w plakatach działalność solowa i kameralna obejmuje 2 koncerty:

1. Koncert kameralny *The greatest sounds of Holywood*, 24.08.2017 roku w hotelu w Kitzbühel

---

¹ W. Lutosławski, *Jerzy Lefeld (wspomnienie pośmiertne)*, „Kultura” 1980, nr 11, s. 11.

2. Koncert w Turcji Ustalik Sinifi 26.10.2017, plakat koncertu sugeruje recital solowy Pana Dra Michała Maciaszczyka, niestety ani na nim, ani w sporządzonym przez Habilitanta zestawieniu koncertów nie ma informacji o wykonywanym programie.

Działalność Habilitanta jako skrzypka i równocześnie dyrygenta obejmuje 8 koncertów z następującym repertuarem:

1. Bach – Koncerty skrzypcowe a-moll i E-dur (16.08.2015 w Wojanowie),
2. Mozart- Koncert skrzypcowy A-dur na Festiwalu w Łańcucie (23.05.2017),
3. Mozart- Koncert skrzypcowy G-dur (24.02.2018 w Myślenicach),
4. Vivaldi- Cztery Pory Roku (18.12.2016 w Wiedniu oraz czterokrotnie na tournée w Niemczech).

Szerokim obszarem działalności Pana Dra Michała Maciaszczyka jest działalność dyrygencka. Obejmuje ona 43 koncerty. Habilitant pracuje przede wszystkim z Polish Art. Philharmonic (występującą również pod kilkoma innymi nazwami). W omawianym okresie wystąpił również z: Orkiestrą Filharmonii Pomorskiej, Orkiestrą Kameralną Akademii Muzycznej w Krakowie, Zapadocesky Simfonicky Orchester Mar Lazne, Württembergische Philharmonie Reutlingen, Orchestra Filarmonica Marchigiana, Orchestra Sinfonica di Lecce e del Selento OLES.

Z szeregu koncertów zamieszczonych w rozdziale działalność orkiestrowa tylko dwa koncerty z Toyota Master Players Wien (jeden w roku 2016 i jeden w 2017) pochodzą z okresu po nadaniu tytułu doktora sztuki.

Obok płyty przedstawionej przez Habilitanta w postępowaniu habilitacyjnym, z powyższego okresu pochodzą 2 płyty Toyota Master Players, Wien, będące nagraniami live wspomnianych wyżej koncertów, w których Pan Dr Michał Maciaszczyk brał udział jako muzyk orkiestrowy w sekcji II skrzypiec (na podstawie skanu składu orkiestry na płycie).

Część III- dokumentacja dorobku artystycznego Pana Dra Michała Maciaszczyka przygotowana została również w sposób prezentujący dokonania od początku działalności artystycznej. Same rozdziały działalności (pedagogiczna, dyrygencka, na

rzecz promocji kultury, orkiestrowa, solowa i kameralna, nagrania płytowe) przygotowane zostały w sposób logiczny i spójny.

Oceniając dokonania artystyczne Pana Dra Michała Maciaszczyka z okresu po nadaniu tytułu doktora sztuki widać wyraźnie krystalizację drogi artystycznej Habilitanta. Występy jako skrzypka są sporadyczne i obejmują wąski repertuar wykonawczy, natomiast występy w charakterze dyrygenta stanowią znaczący udział procentowy w dorobku artystycznym Pana Dra Michała Maciaszczyka i one stanowią podstawę do oceny twórczego wkładu Habilitanta w rozwój dyscypliny artystycznej, której się poświęcił.

Ocena osiągnięć dydaktycznych

Dokumentacja pedagogiczna Pan Dra Michała Maciaszczyka obejmuje list nominacyjny z roku 2015 zapraszający Habilitanta jako gościnnego profesora do Central Conservatory of Music w Pekinie oraz mianowanie go w 2017 roku egzaminatorem Orchestral Instruments Department tejże uczelni.

Pan Dr Michał Maciaszczyk posiada również zasługi w sferze upowszechniania kultury.

Konkluzja

Pomimo dużych zastrzeżeń, szczególnie odnośnie jakości artystycznej przedstawionego przez Habilitanta dzieła, biorąc pod uwagę całokształt osiągnięć artystycznych Pana Dra Michała Maciaszczyka, które stanowią twórczy wkład w rozwój dyscypliny instrumentalistyka, w dziedzinie sztuk muzycznych stwierdzam, że:

Pan Dr Michał Maciaszczyk spełnia wymagania art.16 ustawy pkt. 2 z dnia 14.03.2003 oraz stosownych rozporządzeń.

Osiągnięcia Pana Dra Michała Maciaszczyka przyjmuję.

dr hab. Piotr Tarcholik

